

Diluviums zu treten als ein Faktor, welcher die in Frage stehende diluviale Unterart schon viel präziser umschreibt. Wir müssen deshalb schon in bälde von *Alces machlis* OG. f. *aurignacensis*, *Cervus elaphus* L. f. *solutréensis*, usw. sprechen, da es sich mit der Zeit auch herausstellen dürfte, dass — wenigstens auf diese Weise — sogar die innerhalb des Diluviums selbst lebenden Formen unterschieden werden müssen, zumindestens so lange, bis eine Methode gefunden wird, die eingehendere osteologische Untersuchungen gestatten wird, als sie heute noch durchgeführt werden.

Die oben besprochene Art der Bezeichnung sei deshalb der Aufmerksamkeit aller Fachkollegen empfohlen. Sollte jedoch einer von ihnen eine noch zweckentsprechendere Lösung finden, so werde ich sie mit der grössten Bereitwilligkeit anerkennen.

A GÖDÖLLŐI KÖZÉPSŐ-PLIOCÉN EMLŐS MARADVÁNYOK KÉRDÉSE

Írta: GAÁL ISTVÁN

A hatvani alsó-pliocén emlős-maradványokat tárgyaló tanulmányomban nagyon röviden érintettem a GYÖRFFYÉNYÉ MOTTL MÁRIA ismertette¹ gödöllői ősemlys-leletet. A rövidség egyik főoka az volt, hogy a tervezetnél amúgyis bővebbre duzzadt dolgozatomban nem kívántam olyan témára részletesebben kitérni, amelynek boncolása esetleg jelentékeny bővülést s egyúttal idővesztegetést okozhatott volna. De azt is meg kell vallanom, hogy számomra nem volt könnyű a gödöllői ősemlys-sorozat „semleges“ említése.² Hiszen hangsúlyozottan ki kellett emelnem (p. 23.), hogy a két lelőhely az ős-élettér nézőpontjából nagyon közelálló egymáshoz, amit a bezáró közet hasonlóságán kívül a mindkét helyütt szereplő emlős-nemzetségek azonossága is bizonyít. Ezzel szemben alig találhatunk magyarázatot arra, miért nincs a földrajzilag szomszédosnak, kortanilag pedig legalább is nagyon közelállónak mondható két lelőhelynek egyetlen közös faja sem. Hogy ez a kérdés már akkoriban is felvetődött előttem, az a kényszeredett megjegyzésem is nyilvánvalóvá teszi, hogy a két szomszédos lelőhely fajainak eltérő mivoltából „e g y e l ő r e az következik, hogy (a gödöllői sorozatnak) a hatvanival semmiféle kortani kapcsolata nincs“.

Ebből a szövegezésből az is kiérzik, hogy a gödöllői faunalistát nem tartom véglegesnek, s hogy ennek újabb átdolgozását szükségesnek vélem. Személyemet azonban nem kívántam, — s ma sem óhajtom — bekapcsolni a revíziós munkába, aminek okaira itt szükségtelen bővebben kitérnem. Félreértések elkerülése végett föl kell hívnom azonban röviden a figyelmet arra, hogy a Gödöllőn napfényre került *Mastodon longirostris* — *arvernensis* legalább annyira gyakori alsó-pliocén, mint

¹ MOTTL M.: A gödöllei vasúti bevágás középső pliocénkori emlősfaunája. (M. Földt. Int. Évk. XXXII. köt.) Bpest, 1939.

² GAÁL I.: Alsó-pliocén emlős-maradványok Hatvanból. (Geol. Hung. Ser. Pal. Fasc. 20.) Bpest, 1943.

középső-pliocén üledékekben. Már pedig amennyire a közölt rajzok és táblák alapján ítélnék, a *Dicerorhinus megarhinus* állkapcsán kívül a masztodon-maradványok a legbiztosabban felismerhető leletei a gödöllői sorozatnak. Utalnom kell tehát arra, hogy a biztosan meghatározható, kétségkívül alsó-pliocénkorinak bizonyult hatvani sorozat alapján, már ezen a ponton is jogosan merül föl — legalább némi — kétség a gödöllői pliocén szint eddigi megjelölésével szemben. A csak GYÖRFFYNÉ tanulmányából ismert gödöllői maradványokról (s ezek újabb feldolgozására belátható időn belül más viszonyok között sem vállalkozhatnék!) futólag említem, hogy a *Hipparion crassum* több fogának nagy körültekintéssel végzett meghatározásába is könnyen csúszhatott be egy kis hiba. Egyfelől az anyag nem kifogástalan megtartása miatt, másrészt azért, mert főként az alsó állkapocs fogai alapján amúgyis nehéz boldogulni. Olyan körülmények ezek, hogy egyetlen bűvár sem veheti zokon, ha ilyen meghatározásait bizonyos gyanakvással fogadják. Ehhez még az is hozzájárul, hogy éppen a *H. crassum*-ra nehezedik a középső-pliocént igazoló koronatanú szerepe.

Mutatis mutandis — hasonlót kell mondanom az össertés alsó állkapcsának töredékéről is.

El nem hallgathatom azt sem, hogy a helyes megoldást rendkívül megkönnyítené az alsó-pliocén, s általában a neogén természetes tagozódásának fölismerése, s helyes kortani értékelése. Ehhez kénytelen vagyok hozzáfűzni, hogy felfogásom szerint a bonyodalom kibogozásának is ez a forgópontja, s egyik főoka annak, hogy okvetlenül kettőnkön kívül álló harmadik személy közreműködését látom célszerűnek.

De nem folytathatom, mert semmikép sem óhajtom túllépni az előre beharangozott keretet: az egyszerű figyelemkeltést. Teljes tárgyilagosságot bizonyítandó még csupán arra kérem a revízióra vállalkozó szakértársat, hogy egyúttal a hatvani emlős-sorozat átvizsgálását is szíveskedjék sorra keríteni, mert erős a gyanúm: a gödöllői és hatvani leletek egyazon korszakból valók, s hogy ezt — rétegtani bizonyítékokon kívül — majd egy-két azonos emlősfaj is igazolja.

A WETZELSDORFI FELSŐMEDITERRÁN FAUNA*

Írta: STRAUZ LASZLÓ

A mediterrán időszak rétegtani beosztása és a dunántúli mediterrán ösföldrajza tekintetében sok bizonytalanság, illetve vitás pont van még a földtani irodalomban. Előző ilyen tárgyú dolgozataimban (pl. 15.) azt igyekeztem bizonyítani, hogy a felsőmediterrán-emelet (illetve annak slirfeletti része) oszthatatlan, nem tagolható grundi és tortónai szintekre; ösföldrajzi tekintetben pedig főleg azt hangoztattam, hogy Magyarország déli szélén kellett húzódnia egy nyugat-keleti irányú tengerágnak és a Stájer-medencéből Várpalota felé is kellett közvetlen erős tengeri összeköttetésnek lennie. 1943 év tavaszán egy hétig Stejerországban tanulmá-

* Bemutatva 1944. márciusi szakülésen.